11. GRAMMATICA : Werkwoorden op -IR, -RE en -OIR in de tegenwoordige tijd : de drie basismodellen van -IR (*ouvrir, partir, finir*), de drie modellen van -RE (*connaître, répondre, craindre*), het model van -OIR (*recevoir*)

In deel 7 keken we naar de werkwoorden die eindigen op -ER en leerden we deze te vervoegen in de *présent* (tegenwoordige tijd). In deze les behandelen we de laatste drie groepen van de regelmatige werkwoorden : **de werkwoorden die eindigen op -IR , -RE, -OIR.**

* **De groep van de werkwoorden op -IR** kunnen worden onderverdeeld in 3 kleinere groepen. We zullen deze groepen noemen naar een werkwoord (in plaats van nietszeggende termen als 2A, 2B,2C te gebruiken). Vind hieronder het overzicht :

1. ouvrir[1] (openen)	**2. sortir[2] (verlaten, buiten gaan)**	**3.finir (eindigen)**
j'ouvr-e tu ouvr-es il ouvr-e nous ouvr-ons vous ouvr-ez ils ouvr-ent	je sor-s tu sor-s il sor-t nous sort-ons vous sort-ez ils sort-ent	je fini-s tu fini-s il fini-t nous finiss-ons vous finiss-ez ils finiss-ent
[1] Worden vervoegd volgens dit model : *découvrir* (ontdekken), *cueillir* (plukken), *rouvrir* (opnieuw openen), *offrir* (aanbieden), *souffrir* (lijden aan (een ziekte)). Alleen deze werkwoorden ; **leer deze lijst dan ook uit het hoofd.**	[2] Worden vervoegd volgens dit model : *partir* (vertrekken), *mentir* (liegen), *servir* (bedienen), *sentir* (voelen, ruiken), *dormir* (slapen). Alleen deze werkwoorden ; **leer deze dan ook uit het hoofd.**	[3] Indien je werkwoord op -IR niet wordt vervoegd zoals *ouvrir* of *sortir* dan kan je bijna zeker zijn dat het zoals *finir* wordt vervoegd.

Enkele opmerkingen bij de werkwoorden op -IR :

- De groepen *ouvrir* en *sortir* zijn kleine groepen ; dat wil zeggen dat er maar een erg beperkt aantal werkwoorden op deze manier wordt vervoegd. Er zit niets anders op dan deze uit het hoofd te leren…. Indien een werkwoord op -IR niet in de eerste twee groepen (zie lijst in voetnoten!) voorkomt (en niet onregelmatig is) dan **moet** het wel vervoegd worden zoals het werkwoord *finir*.

- Bij het werkwoord *ouvrir* merk je dat de stam (*ouvr* -) in alle personen hetzelfde blijft ; dat wordt een makkelijke klus om te studeren ! En bovendien zijn dit nog eens dezelfde uitgangen als voor de werkwoorden op -ER. Wat kan je je nog meer wensen...

-Bij de werkwoorden *sortir* en *finir* zien we dat de stam van de *je/tu/il* – vormen verschillend is van de stam van de *nous / vous / ils* -vormen. Bovendien zien we dat de uitgangen in het enkelvoud er anders uitzien dan voor *ouvrir*. In het enkelvoud hebben we immers { *s, s, t*} maar in het meervoud {*ons, ez, ent*}, net zoals voor ouvrir.

***De werkwoorden op -RE** kunnen we verdelen in vier grote groepen :

1.Répondre[1] (antwoorden)	2.Craindre[2] (vrezen)	3.Connaitre[3] (kennen)
je répond-s	je crain- s	je connai-s
tu répond-s	tu crain- s	tu connai-s
il répond[4]	il crain- t	il connai- t
nous répond-ons	nous craign- ons	nous conaiss- ons
vous répond-ez	vous craign- ez	vous conaiss- ez
ils répond-ent	ils craign- ent	ils connaiss- ent
_____	_____	_____
1 Worden vervoegd zoals *répondre* : alle werkwoorden die eindigen op « ondre » (zoals *répondre*), op « -endre » (zoals *entendre*), op « -andre » (zoals *répandre*) **4** Ja ja , je merkt dat het Frans in dit geval geen « t » als uitgang toevoegt zoals het Nederlands wel doet (hij word**t**) ;	**2** Worden vervoegd zoals *craindre* : alle werkwoorden die eindigen op « indre » (zoals éteindre, teindre, joindre,...)	**3** Worden vervoegd zoals *connaître* : alle werkwoorden die eindigen op « aitre » (zoals reconnaître, naitre, méconnaitre...)

4. conduire[4] (rijden)

je conduis- s

tu condui- s

il condui- t

nous conduis- ons

vous conduis- ez

ils conduis- ent

_____

[4]. Worden vervoegd zoals « *conduire* » alle werkwoorden die eindigen op « -uire » zoals « *produire*, *cuire*, *séduire* »

Enkele opmerkingen bij de werkwoorden op -RE :

-Bij *répondre* neemt de *il-* vorm geen uitgang aan : de werkwoordsvorm is gewoon de stam (*répond-*) die in alle personen dezelfde blijft. Vergeet niet dat de werkwoorden op « endre », « andre » ook in deze categorie vallen. Nemen we bijvoorbeeld *entendre (horen)* dan krijgen we :

→ *j'entend- s, tu entend- s, il entend, nous entend- ons, vous entend- ez, ils entend- ent*

-De werkwoorden op « indre » zijn een grotere uitdaging omdat we weeral met twee stammen rekening moeten houden. Voor *craindre* is dit : *crain-* in het enkelvoud en *craign-* in het meervoud. Oefen zeker de uitspraak met je leerkracht van dit type werkwoord.

-De werkwoorden op « -aitre » hebben ook twee stammen . Bij *connaitre* geeft dit *connai-* in het enkelvoud en *connaiss-* in het meervoud.

- Hetzelfde verhaal voor de werkwoorden op « uire » . *Conduire* heeft als stam voor het enkelvoud *condui-* en voor het meervoud *conduis-* . En de uitgangen zijn ondertussen ook al geen verrassing meer : {*s,s,t*} voor het enkelvoud en {*ons, ez, ent*} voor het meervoud.

*<u>De werkwoorden op -OIR</u> zullen de grootste uitdaging vormen :

Recevoir[1] (krijgen)

je <u>reçoi</u>- s

tu <u>reçoi</u>- s

il <u>reçoi</u>- t

nous <u>recev</u>- ons

vous <u>recev</u>- ez

ils <u>reçoiv</u>- ent

1 Een echte nachtmerrie voor een student : dit werkwoord telt maar liefst drie verschillende stammen : *reçoi- / recev- / reçoiv- ! Worden vervoegd zoals recevoir : alle werkwoorden die eindigen op «- cevoir »*

Het werkwoord *recevoir* telt drie verschillende stammen : het enkelvoud kent 1 stam, namelijk *reçoi-* waaraan je de gewone uitgangen {*s, s, t*} kan kleven. Het meervoud kent voor de *nous-* en *vous-* vormen de stam *recev-* maar voor de *ils*-vormen wordt dan weer *reçoiv-* gebruikt.

We zijn nu aan het punt gekomen waar je **alle regelmatige** vervoegingen van het Frans hebt gezien, proficiat !